

USNESENÍ

Městský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Ing. Viery Horčicové a soudců JUDr. Vladimíra Gabriela Navrátila a JUDr. Jaromíra Klepše ve věci

žalobkyně: **Project Company Beta, s.r.o.**, IČO: 141 69 941
sídlem Rohanské nábřeží 671/15, 186 00 Praha 8
zastoupena advokátem JUDr. Davidem Maškem, Ph.D.
sídlem Ovocný trh 573/12, 110 00 Praha 1

proti
žalovanému: **Magistrát hlavního města Prahy**
sídlem Mariánské náměstí 2/2, 110 00 Praha 1

za účasti:

1. **BESEA a.s.**, IČO: 000 64 581
sídlem Arkalycká 877/4, 149 00 Praha 4
zastoupena advokátem JUDr. Janem Streličkou
sídlem Veselá 163/12, 602 00 Brno
2. **Project Company Alfa, a.s.**, IČO: 264 84 773
sídlem Radlická 520/117, 150 00 Praha 5
zastoupena advokátem Mgr. Vojtěchem Faltusem
sídlem Jungmannova 26/15, 110 00 Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného č. j. MHMP 612451/2024, sp. zn. S-MHMP 1037230/2023/STR z 6. 5. 2024

takto:

- I. Žaloba **se odmítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žádná z osob zúčastněných na řízení **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- IV. Žalobkyni **se vrací** z účtu Městského soudu v Praze do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení zaplacený soudní poplatek ve výši 4 000 Kč.
- V. Žalobkyně nechť soudu do pěti dnů od doručení tohoto usnesení **sdělí** číslo bankovního účtu, na který jí má být vrácen soudní poplatek podle výroku IV. tohoto usnesení, anebo sdělí soudu adresu, na kterou jí má být vrácen poštovní poukázkou.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně žalobou podanou 16. 7. 2024 napadá rozhodnutí, jímž žalovaný zamítl její odvolání a potvrdil rozhodnutí Úřadu městské části Praha 11 č. j. MCP11/22/067575/OV/Dn, sp. zn. OV/22/059330/Dn z 16. 2. 2023, kterým byl k žádosti osoby zúčastněné na řízení 1) schválen stavební záměr „Rezidence Tatarkova“ na pozemcích

parc. č. 1028 a 1210/41 v k. ú. Háje. Mezi účastníky řízení není sporu o to, že rozhodnutí bylo žalobkyni doručeno 16. 5. 2024.

2. Soud nejprve zkoumal, zda jsou splněny podmínky soudního řízení, mimo jiné, zda byla žaloba podána včas.
3. Lhůta pro podání žaloby proti rozhodnutí správního orgánu je obecně upravena v § 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, (dále „s. ř. s.“), podle něž *žalobu lze podat do dvou měsíců poté, kdy rozhodnutí bylo žalobci oznámeno doručáním písemného vyhotovení nebo jiným zákonem stanoveným způsobem, nestanoví-li zvláštní zákon lhůtu jinou.*
4. Takovým zvláštním zákonem je také zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon (dále „**nový stavební zákon**“). Většina jeho ustanovení nabyla účinnosti 1. 1. 2024, ale některá nabyla účinnosti dříve (§ 335) a některá později, včetně úpravy soudního přezkumu obsaženého v § 305 a násl., účinné od 1. 7. 2024 (§ 334a odst. 3 zákona). Podle § 306 tohoto zákona *žalobu proti rozhodnutí stavebního úřadu, s výjimkou rozhodnutí o přestupku, lze podat do 1 měsíce poté, kdy bylo rozhodnutí žalobci oznámeno* (odst. 1). *Rozšířit žalobu na dosud nenapadené výroky nebo ji rozšířit o další žalobní body může žalobce jen ve lhůtě 2 měsíců poté, kdy mu bylo rozhodnutí oznámeno* (odst. 2).
5. Pro nynější věc je stěžejní zodpovědět, zda žalobkyně musela podat žalobu ve lhůtě stanovené novým stavebním zákonem, nebo nikoli. Přechodná ustanovení týkající se soudního přezkumu se nacházejí v jeho § 331, podle něž *soudní řízení zahájena přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se dokončí podle dosavadních právních předpisů.*
6. K základním principům právního státu patří princip ochrany důvěry osob v právo a s tím související princip zákazu zpětné účinnosti právních norem. Přestože zákaz retroaktivity právních norem je v čl. 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod výslovně upraven toliko pro oblast trestního práva, je nutno z čl. 1 Ústavy dovodit jeho působení i pro další odvětví práva, a to s ohledem na požadavek právní jistoty (nález Ústavního soudu III. ÚS 611/01 z 13. 6. 2002). Zákaz retroaktivity spočívá v tom, že podle současné právní normy zásadně není možné posoudit lidské chování, právní skutečnosti či právní vztahy, jež se uskutečnily dříve, než právní norma nabyla účinnosti. Tento zákaz souvisí i s funkcí právních norem, které svým adresátům ukládají, jak se mají chovat po jejich účinnosti, a proto zásadně platí jen do budoucna. (Srov. rozsudek NSS 1 Afs 87/2008 z 18. 6. 2008.)
7. V případech časového střetu staré a nové právní normy tak obecně platí, že od účinnosti nové právní normy se právní vztahy vzniklé podle zrušené právní normy řídí právní normou novou (tzv. nepravá retroaktivita, která ve skutečnosti zpětnou účinností zákona není). Naproti tomu vznik právních vztahů existujících před nabytím účinnosti nové právní normy, právní nároky, které z těchto vztahů vznikly, jakož i vykonané právní úkony, se řídí zrušenou právní normou; důsledkem opačné interpretace střetu právních norem by byla nepřipustná pravá retroaktivita. (Nález Ústavního soudu Pl. ÚS 21/96 ze 4. 2. 1997.)
8. Dopadem zákazu retroaktivity při aplikaci procesních norem se zabýval NSS v rozsudku 1 Azs 55/2006, č. 1349/2007 Sb. NSS z 25. 7. 2007 a naznal, že *„není-li v přechodných ustanoveních výslovně stanoveno jinak, je při střetu staré a nové úpravy nutno vycházet z obecně platné zásady nepravé retroaktivity procesních norem, tedy aplikace nových procesních norem pro dříve započatá řízení. V takovém případě je v řízení pokračováno dle pozdějšího zákona s tím, že právní účinky úkonů učiněných dříve zůstávají v platnosti.“* (podtržení doplněno). Citovaná pasáž hovoří o „započatém řízení“ a „pokračování v něm“, ale NSS výslovně potvrdil, že tato

východiska plně dopadají také na posuzování běhu lhůty pro zahájení soudního řízení (např. rozsudek 2 As 23/2015 z 10. 6. 2015). U procesních norem, mezi které patří také úprava lhůt k procesním úkonům, je tedy pravidlem, že soud postupuje podle aktuálně účinného zákona, nestanoví-li přechodná ustanovení jinak. Stejný názor zastává také právní doktrína, zdůrazňujíc v tomto ohledu rozdíl mezi procesními a hmotnými normami: „Z hlediska účelu právní úpravy považovaného za hlavní klasifikační kritérium se zpravidla hmotné právo definuje tak, že stanoví, jaká práva a povinnosti mají jejich adresáti. [...] Jiným příkladem diferenciací hmotného a procesního práva je problematika posuzování změn právní úpravy v čase. Zatímco v procesním právu se uplatňuje jako obecné východisko princip nepravé retroaktivity nově přijatých procesních norem, aniž by pro takový režim časové působnosti muselo existovat explicitní přechodné ustanovení, v hmotném právu se klade důraz na explicitní intertemporální pravidla určující vztah dosavadní a nově přijímané hmotněprávní úpravy.“¹

9. Nynější soudní řízení bylo zahájeno 16. 7. 2024, kdy byla žaloba podána i doručena soudu. Podle právní úpravy účinné k tomuto dni činila lhůta pro podání žaloby jeden měsíc od oznámení napadeného rozhodnutí žalobkyni, k čemuž došlo 16. 5. 2024. Lhůta ovšem nemohla uplynout před 1. 7. 2024, kdy nabyl účinnosti § 306 nového stavebního zákona, protože v takovém případě by šlo o nepřipustnou pravou retroaktivitu (bod 17 rozsudku NSS 2 As 23/2015). Jejímu uplynutí dnem účinnosti tohoto zákona však nic nebránilo, ba naopak to bylo v souladu se zásadou nepravé retroaktivity, na níž aplikace procesních norem stojí.
10. Důsledkem právě popsaných úvah může být faktické zkrácení již započaté lhůty pro podání žaloby, v krajním případě až o jeden měsíc (v žalobkynině případě přibližně o dva týdny). Taková situace však není zcela výjimečná, stejně jako to, že nastala dnem účinnosti nového zákona. Například v případě zavedení tříleté lhůty pro podání návrhu na zrušení opatření obecné povahy (§ 101a odst. 1 s. ř. s.) přišly dotčené osoby o možnost podat návrh dnem účinnosti zákona č. 303/2011 Sb., pokud k tomuto dni již uplynuly tři roky ode dne účinnosti opatření obecné povahy (srov. již citovaný rozsudek NSS 2 As 23/2015 nebo rozsudky téhož soudu 4 As 252/2018 z 6. 9. 2018 a 9 As 31/2021 z 20. 5. 2021). Do té doby nebylo podání návrhu na zrušení opatření obecné povahy nijak časově omezeno. Obdobně při zkrácení téže lhůty ze tří let na jeden rok zákonem č. 225/2017 Sb. dotčené osoby ztratily dnem jeho účinnosti možnost podat návrh na zrušení obecné povahy, pokud už od účinnosti opatření uplynul více než rok (např. rozsudek NSS 4 As 252/2018 z 6. 9. 2018). V obou těchto případech obsahoval změnový zákon preciznější přechodná ustanovení,² oproti nynější věci se však jedná o jediný rozdíl, který nemá na posouzení včasnosti žaloby vliv. Jak soud již vyložil, nepravá retroaktivita je u procesních norem pravidlem, a výjimka z ní by musela být výslovně stanovena zákonem. Přechodné ustanovení nového stavebního zákona

¹ Tryzna, J. *K jednotě a diferenciaci práva na odvětví práva hmotného a procesního ve vztahu k právnímu institutu zastoupení*. In: Právní rozhledy 12/2020, s. 425.

² Čl. II odst. 8 zákona č. 303/2011 Sb.: „Proti opatření obecné povahy, které nabylo účinnosti přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, lze podat návrh na jeho zrušení nebo zrušení jeho části nejpozději do 3 let ode dne, kdy návrhem napadené opatření obecné povahy nabylo účinnosti. Zmeškání lhůty pro podání návrhu nelze prominout.“

Čl. XXXVIII odst. 3 zákona č. 225/2017 Sb.: „V případě opatření obecné povahy, která nabyly účinnosti přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, běží lhůta podle § 101b odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění tohoto zákona, ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, pokud lhůta podle tohoto ustanovení, ve znění ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona, neuplynula přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, nebo neuplyne za dobu kratší než 1 rok ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.“

však nijak nenaznačuje, že by měl zákonodárce takový úmysl (obdobně srov. bod 19 rozsudku NSS 2 As 23/2015). Formulace *soudní řízení zahájena přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se dokončí podle dosavadních právních předpisů* podporuje právě opačný výklad, jelikož z ní *a contrario* vyplývá, že soudní řízení zahájena za účinnosti nového stavebního zákona se v plném rozsahu, včetně lhůty pro podání žaloby, řídí právě jím.

11. Právě uvedené přitom nemůže být pro účastníky řízení překvapením. Kratší lhůta pro podání žaloby proti rozhodnutí správního orgánu i citované přechodné ustanovení byly součástí nového stavebního zákona, platného od 29. 7. 2021, od samého počátku, a nejpozději od 1. 1. 2024 bylo zřejmé, že tato změna nabude účinnosti právě 1. 7. 2024. Adresáti těchto právních norem tak měli k dispozici přinejmenším půl roku na to, aby se s ní seznámili, a žalobkynina lhůta pro podání žaloby činila fakticky 46 dnů, tedy o více než dva týdny víc, než kolik stanoví nový stavební zákon.
12. Opomenout nelze ani skutečnost, že během této doby postačovalo, aby žalobkyně podala třeba jen blanketní žalobu, a na doplnění žalobních bodů by měla ještě další dva týdny, v celku tedy shodnou lhůtu jako za dřívější právní úpravy.
13. S ohledem na tyto okolnosti soud nepovažuje dopady nového stavebního zákona do žalobkyniných práv ani za nepředvídatelné, ani za nepřiměřeně tvrdé.
14. Napadené rozhodnutí bylo žalobkyni doručeno 16. 5. 2024. Poslední den lhůty pro podání žaloby proti němu připadl na 30. 6. 2024. Žalobkyně podala žalobu až 16. 7. 2024, a soud ji proto odmítl podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. pro opožděnost.
15. Rozhodování o návrhu na přiznání odkladného účinku žalobě by za této situace bylo nadbytečné.
16. Výrok o náhradě nákladů řízení jeho účastníků se opírá o § 60 odst. 3 větu první s. ř. s., podle níž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, jestliže žaloba byla odmítnuta.
17. Osoby zúčastněné na řízení nemají právo na náhradu jeho nákladů, jelikož jim soud neuložil žádnou povinnost a neshledal ani žádné důvody hodné zvláštního zřetele, které by odůvodnily odlišný postup (§ 60 odst. 5 s. ř. s.).
18. Soud zároveň rozhodl o vrácení soudního poplatku, který žalobkyně zaplatila za podání žaloby (3 000 Kč) a za návrh na přiznání odkladného účinku žalobě (1 000 Kč). Tento postup se opírá o § 10 odst. 3 poslední věty zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, jenž stanoví, že byl-li návrh na zahájení řízení před prvním jednáním odmítnut, soud vrátí z účtu soudu zaplacený poplatek.
19. Soudní poplatek, včetně přeplatku, bude žalobkyni vrácen do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení (§ 10a zákona o soudních poplatcích) na bankovní účet, z něž byl zaplacen, pakliže žalobkyně ve stanovené lhůtě nesdělí soudu za tímto účelem číslo jiného bankovního účtu nebo nepožádá o vrácení soudního poplatku poštovní poukázkou.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 611/6, Brno, a to v tolika vyhotoveních (podává-li se v listinné podobě), aby jedno zůstalo soudu a každý účastník dostal jeden stejnopis. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů je stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz v rámečku Rychlé odkazy – Úhrada soudních poplatků.

Praha 8. srpna 2024

JUDr. Ing. Viera Horčicová
předsedkyně senátu